

Ha a parasztnak van, mindenkinek van

Régi közmondás.

Száguld velem az autó kilométerekre éhesen. A Krušedol-ma-radiki úton ki a nemzetközi útra. Nyeli a távolságot. Az útról jobbra és balra kis földkockák, vagy téglalapok, itt-ott egy-egy messzibenyúló háromszög kíséri a kocsit. Az egyetlen kukorica ágaskodik a magasba, a másikon menetrendbe állított cukorrépák lapulnak a földre, ezen a hosszúkás táblán meg mint a púpos tevék lomholnak a búzakeresztek. Apró kis földtáblácskák, apró kis emberkéknék kenyeret adó földecskéje. A földrajzban így tanultuk: A lakosság legnagyobb része földműveléssel foglalkozik. Úgy hamarjában igyekszem egy-egy tábla területét kiszámítani. Alap szorozva magasság . . . vagy alap szorozva magasság törve kettővel. Nem sok az egész, ha nem is töröm kettővel . . . A földtáblácskák között húzódnak tilalomvonalként a mesgyék. Eddig a vonalig az enyém a föld, ezután jön a tied! Óvatosan kell az ekének a földet a maga részére megágyaznia, nehogy egy vonalat is elhúzzon a mesgyéből. Nem egy husáng törött már el a szomszéd hátán az elszántott mesgye miatt. Nem egy per folyt és folyik a bíróságoknál a mesgyét elkapó izgága eke miatt, elnyelve a mesgye mind a két partján elfekvő földecskét.

Hajtja egymást a négy testvér, az autónak a kerekei és rohan a kocsí a földek között. Ki látja itt a kis életnek nagy regényeit, ki olvassa a megnemírott küzdelmeket és drámákat, melyeket az ezer és ezer pirinkóra felosztott föld jajdulva mesél? Hol az az író, aki elmondja a sok kicsi udvarra rekesztett életek sorsát, küszködését, hol az a mérnök, aki kiszámítaná, mennyi az elvesztett, életre alkalmas föld, melyet a mesgyék százezrei az ekéktől elvonnak? . . . Ott túl az egyik dülön parasztszekerén ülve hajtja egy földműves villásszarvú ökreit, lassan cammognak. Hova hajtjat, vajjon melyik kis parcella az övé? Keze mozdulatán látom, hogy ostorral biztatja a két jámbort egy kicsit gyorsabb menetre. A messzeségből keresem az ő földjét és lemérem a legnagyobb búzaparcellát, magamban kívánom, bárcsak az elenne az övé, nemcsak neked, sovány kis életre szorult embertársam, kívánom azt a nagyobbacska búzatáblát, de mindegyiteknek kívánok egy-egy jókora földet, úgy egy darabban . . . Ki tudná kiszámítani azt az időt, amelyet a föld szerelmesei és munkásai csak azzal töltenek el, hogy két örökösen kérődző ökrükkel a dirib-darabokra osztott földjüket elérjék?

A száguldó autó utasa a földek között jár, de maga messze van a föld és művelői életétől. Átkozom a szemem, hogy nem a váltakozó színű mozaikokat látom a földeken, átkozom az agyam, hogy a földdel együtt látom a földettúró embert, látom azt a sok-sok embert, látom kicsinyes, egymástól szinte teljesen elhatárolt életüket, mely ugyanúgy apró kis területecskékre oszlik, akár csak a számtalan mesgyétől felaprózott föld. Behunyom a szemem, különben nem tudnék szabadulni a látomásoktól, melyek nagy haszontalanul felburjánzanak bennem, akár a nyári út mellett

futó elhanyagolt árokban a sok csalán, papsajt, útilapú és szarkaláb. Behunyom a szemem, de az agygépezet nem szünteti be zakatoló munkáját. A motor csendesen zúg és én nagy cséplőgépek zúgását vélem hallani . . . de ezek a cséplőgépek nem egy helyben állanak. Mozognak. Hatalmas, kilométerekre szóló búzatáblákon haladnak előre, kaszálógépek szaladnak mellettük, szélmalomnyi karjaik nyomában tiszta a tarló. A kaszáló karok nagy ötletesen kévébe dobják a markokat és a kévék azonnal befutnak a parasztot szerető gép korgó nyomrába. Ez az egyik oldalon kiszórja magából az üres szálmát, a másikon meg zsákokba gyűjti az aranszínű kenyérmagvakat. Vig parasztnok és parasztlányok sűrögnek-forognak a gép körül. A cséplőgép nyomában teherautó vág nyomot a tarlóba és izmos legények megrakják a kocsikat az imént leejtett zsákokkal. A falvakban nagy magtárak váltakoznak csinos kertekben meghúzóódó házakkal, aszfaltos utak mindenfelé, tiszta, jóltáplált gyermekek kiabálnak vig szavakat a símán gördülő autó után, sehol egy korcsma, rongyos ember vagy koldus . . . Most fordult a kocsí a nemzetközi útra, az autó síma futása felébreszt és egy pillanatra azt hiszem, hogy nemcsak térben, de időben is hosszú-hosszú kilométereket szaladt velem a gép, de jaj, jobbról is, balról is felém gonoszkodnak a mesgyék, melyek könyörtelenül visszarántanak a jelenbe. A falut messzehagytuk magunk mögött . . . de ezek a földtáblácskák is a falubeli parasztoké. Hej, de korán kell hazulról elindulni azzal a két villásszarvúval, ha látáskor hozzá akar fogni a két érdes kéz a munkához, hej, de későn tér nyugovóra a kifáradt test, ha vakuláskor hagyja abba a munkát . . . és ha másnapra is marad munka ezen a kis földön, akkor innét egy félnapi járóra a másik parcellához, de az egy félnapnyira van a falutól! . . .

Hányszor hallom: a parasztnak van a legjobb dolga! Bizonyos, hogy a földművelésnél szebb foglalkozás nincs és a parasztnak lenne a legjobb dolga, csak egy pár százezer mesgyét kellene eltüntetni, együttesen okosan hozzálátni a föld megműveléséhez, mint ahogy az ipari termelés a nagy gyárakban összpontosult, ilyen fejlődésen kellene a földművelésnek is keresztül mennie. De sokat fárad a paraszt azért a kis megélhetésért! Az élet alig ad neki valami kárpótlást a sok-sok fáradozásért.

Amíg mesgyék szabják szűkre a határt és ezer és ezer picurka táblácskákra osztják az áldott földet, addig sovány és szűkös is lesz a földműves élete, pedig de nagy életet adna a föld, ha az emberek agyát a sokmillió örökölt mesgye nem szűkítené aprócska gondolatparcellákra.

Most már aszfaltos úton száguld az autó, de jobbról és balról göröngyösen és gürcölve majdnem egy helyben topog sok szegény embernek szegényes élete.

RIL.